

WŁADYSŁAW MAKARSKI  
Lublin

### SIEMIGINÓW

Nazwa *Siemiginów*, odnosząca się do miejscowości z rejonu stryjskiego dawnej ziemi przemyskiej, była przedmiotem szczegółowych omówień dwóch autorów: J. Rudnickiego w artykule z 1937 r. *Pro miscevu nazvu „Semyhyniv”*<sup>1</sup> oraz H. Safarewiczowej w związku z analizą nazwiska *Siemiginowski* w studium z 1971 r. *O nazwisku S i e m i g i n o w s k i*<sup>2</sup>. Oba zaprezentowane tam rozwiązania etymologii toponimu budzą wątpliwości, zatem do nazwy tej należy wrócić jeszcze raz.

Rudnicki traktuje ją jako formę trudną do wyjaśnienia z uwagi na jej izolowany – jego zdaniem – charakter w toponimii nie tylko ukraińskiej, ale również słowiańskiej. Niezmiennosc polskiej formy fonetycznej toponimu *Siemigino(-ó)w* począwszy od XV-wiecznych zapisów aż po XX stulecie nie stanowi według autora również czynnika ułatwiającego jej interpretację. Przytoczona tu etymologia ludowa: *Siemiginów* 'miejsce, gdzie co „semyj hynuv” w walce z Tatarami’<sup>3</sup>, oparta na dźwiękowym podobieństwie cytowanego zwrotu do nazwy jest – jak to zwykle bywa w takich tłumaczeniach – interpretacją nietrafną z punktu widzenia pełnej analizy słowotwórczej. Autor bez wahania zalicza ten toponim do szeregu takich nazw, jak *Lwów*, *Charków*, *Stanisławów*, *Bolechów*, reprezentujących charakterystyczny dla słowiańskiej toponimii typ posesywny na *-ów*. Nie dopuszcza innej interpretacji, choć zna

---

<sup>1</sup> W: *Studies in Onomastics*. T. 2: *Toponymy*. Winnipeg 1958 s. 48-49. Pierwodruk w: „*Nasza Bat’kiwszczyna*” 2:1937 s. 269-271.

<sup>2</sup> „*Onomastica*” 16:1971 s. 211-224.

<sup>3</sup> Jw. s. 48.

artykuł W. Taszyckiego o rzekomo dzierżawczych nazwach miejscowych na -ów, -in<sup>4</sup>.

Problemem dla Rudnickiego jest podstawa omawianego toponimu – antroponim \**Semyhyn*. Autor widzi tę nazwę osobową jako formę złożoną z dwóch członów: ukr. *Semy-* oraz *-hyn*. Element drugi to derywat od czasownika ukr. *hynuty* (pol. *ginać*). Bardziej kłopotliwa jest geneza pierwszego członu. Badacz bierze najpierw pod uwagę związek pierwszego komponentu nazwy osobowej z liczebnikiem ukr. *sim*, *semy*, widoczny w takich złożeniach, jak *semyramennyj*, *semykutnyk*, *semybičnyj*, *semystinnyj*, by jednak taką interpretację po chwili odrzucić na korzyść rzeczownikowego członu *simija* 'rodzina'. Tego rodzaju komponent popularny w całej słowiańskiej antroponimii stanowi element takich form, jak hist. ukr. *Semikras*, *Semirad*, wsp. *Simovyt* czy pol. *Siemowit*, *Siemomysł*, *Siemirad*, *Siemistaw*. Przyjąwszy obecność w omawianym antroponimie elementu *semy*: ps. \**sěmъja* i *hyn*: ps. \**gybnŏti*, objaśnia go Rudnicki jako nazwę oznaczającą 'człowieka, któremu wyginęła rodzina'. Tak interpretowana nazwa osobowa korespondowałaby z formami typu *Simomysl* 'ten, który dba o rodzinę', *Semyslav* 'człowiek, który słynie z posiadania wielkiej rodziny', *Semymyr* 'człowiek, który prowadzi spokojne rodzinne życie'.

Przytoczona wyżej interpretacja nazwy miejscowej *Siemiginów* i domniemanej podstawy antroponimicznej ukr. \**Semyhyn* wymaga weryfikacji w świetle historycznej dokumentacji filologicznej i sprawdzenia na tle szerszego nazewniczego kontekstu geograficznego.

Oto materiał źródłowy polski dotyczący omawianego toponimu: in *Semigenow* 1460 AGZ XIII 4556, Stanko [...] de *Semigenowa* 1460 ib. 4558, *Semigenow* 1492 AGZ XVIII 2311, *Syemygyenow* 1491 ib. 2083, in *Simigenow* 1492 ib. 2312; *Mykythae* de *Sziemiglynow* in *Striensi* 1497 MRP II 1093, *Syemygynow* 1472 AGZ XIX DCXLVI, ts. 1491 AGZ XVII, 1962, *Semygynow* 1491 ib. 2083, *Szyemygynow* 1495 ib. 2446, *Syemygynow* 1501 ib. 3994, *Szyemyginow* 1508 Żdz XVIII s. 114, *Siemiginow* 1589 ib. s. 40, posessorów *Siemiginowa* 1707 AGZ XXII 157, *Siemiginów* XVIII/XIX w. MJ, *Siemiginów* 1855 Sk., *Semiginów* 1889 S6 X, mwoj. ts.

Dokumentacji ukraińskiej dostarczają dopiero XIX- i XX-wieczne schematyzmy: *Semehenôvъ* 1871 Sch s. 97, *Semyhynôvъ* 1882 Sch s. 142, 147, ts. 1912 Sch s. 199, *Semyhyniv* 1938 Sch s. 49.

Analiza zapisów polskich pozwala przyjąć za wyjściową formę nazwy – *Siemiginów*. Najstarsze poświadczenia typu *Semigenow* (1460) i *Syemygyenow*

<sup>4</sup> Rzekomo dzierżawcze nazwy miejscowe. Znaczenie przyrostków - ó w, - o w a, - o w o oraz - i n, - i n a, - i n o. „Język Polski” 22:1937 s. 104-111.

(1491), jak też nowsze ukraińskie w rodzaju *Semehenóvъ* (1871) wskazują na obecność grupy *gen* (ukr. *hen*) lub *gien*, które należy interpretować jako wtórne do wcześniejszych *gyn* lub *gin*. Przyczyny tej zmiany mogły być różne. Na gruncie polskim można by ją objaśniać jako wynik procesu  $iN \rightarrow eN$  notowanego już w okresie staropolskim<sup>5</sup>, potwierdzonego w toponimie tego regionu: *Kusinice* (*Cuszynycze* 1396 ZDM I 214) → *Kusienice* (*Cussenicze* 1402 ib. 242), wieś b. pow. Przemyśl. Zmiana ta może być także odbiciem zachodnioukraińskiego procesu obniżenia samogłoski *i(-y)* do *e* w sylabie akcentowanej lub przejawem gwarowego rozwoju grup *ky*, *χy*, *hy* w *k'ê*, *χê*, *hê* zwłaszcza pod akcentem, por. *sok'êra*, *k'ênuty*, *suxê*<sup>6</sup>, potwierdzonego w historycznym materiale toponimicznym badanego regionu: *Rokitnica* (*Rokythnycza* 1531 AGZ XIX 3046) → *Rokietnica* (*Rokietnicza* 1582 ADP 26 s. 429), wieś w b. pow. Jarosław; *Krukynice* XV w. (często w AGZ XIII) → *Krukienice* (*Crukyenicze* 1445 ib. 2717) (także pol.  $eN \leftarrow iN$  oraz być może ukr. obniżenie akcentowanego *i(-y)*), wieś w rejonie Mościsk.

Wśród najstarszych zapisów nazwy zwraca uwagę poświadczenie *Sziemi-glynow* (1497). Na formę tę odczytywaną jako *Siemiglinów* specjalną uwagę zwróciła Safarewiczowa – autorka drugiego studium o badanej nazwie, kwestionując oryginalność tej postaci toponimu w świetle jej językoznawczej analizy semantycznej i fonetycznej. „Istnienie nazwy *Siemiglinów* – czytamy – można by założyć tylko w tym wypadku, gdyby dało się udowodnić, że przejście postaci *Siemiglinów* w *Siemiginów* było możliwe. Tymczasem przejście takie przeczyłoby normalnemu rozwojowi językowemu. Postać *Siemiglinów*, gdyby istniała, miałaby wszelkie dane po temu, żeby zachować swoje brzmienie: adideacja końcowej części nazwy *-glinów* do wyrazu *glina* byłaby niewątpliwie czynnikiem przemawiającym za utrzymaniem głoski *l* [...]. Gdyby w nazwie była grupa spółgłoskowa *gl*, to w wyniku uproszczenia powinien by pozostać nie pierwszy element, tylko drugi, a zatem prawdopodobniejsza byłaby postać *\*Siemilinów* niż *Siemiginów*, por. pol. gw. *ładysz* z *gładysz*, jak też pol. *bodaj* z *bog daj*, ukr. *de* z *hde*. [...] Wszystko to pozwala przypuszczać, że litera *l* w najstarszym zapisie [w dokumentacji zebranej przez autorkę – W. M.] *Sziemi-glynow* pojawiło się na skutek pomylki pisarza”<sup>7</sup>. Trzeba się z tym całkowicie zgodzić, wzięwszy pod uwagę

<sup>5</sup> Z S t i e b e r. *Historyczna i współczesna fonologia języka polskiego*. Warszawa 1966 s. 34.

<sup>6</sup> J. Z i ł y ń s k i. *Opis fonetyczny języka ukraińskiego*. Kraków 1932 s. 26.

<sup>7</sup> Jw. s. 223-224.

jeszcze to, że pomyłki w źródle *Matricularum Regni Poloniae summaria*<sup>8</sup>, z których zapis ten pochodzi, są szczególnie częste.

Słusznie więc Rudnicki za przedmiot swojej analizy wziął ruską formę *Semyhyniv* jako odpowiednik pol. *Siemiginów*, co znajduje w pełni historyczne uzasadnienie filologiczne. Czy jednak odpowiedniość tę należycie zinterpretował? Czy rzeczywiście nazwa *Semyhyniv* objaśniana jako kompozycja cząstek *semy*: ps. \**sěmъja*, *-hyn*: ps \**gybn-ŋti* oraz *-iv* ← *-ov* ← ps. \**-ovъ* odpowiada polskiej formie *Siemiginów*? Łatwo zauważyć, że przy powyższej wykładni nazwy ukraińskiej brak takiej odpowiedniości w stosunku do pierwszego komponentu. Polskiej cząstce *Siemi-* powinien odpowiadać współczesny ukraiński temat *Simy-* z *i* ← ps. \**ě*. Procesu tego nie odzwierciedla żadna XIX- i XX-wieczna forma ukraińska, nie znajduje ona także odbicia w starszych poświadczeniach polskich. Zapis z 1492 r. *Simigenow* należy potraktować jako wyjątkowy z *i* stanowiącym refleks zwiężenia *e* przed *N*.

Dla Rudnickiego ten brak spodziewanego przejścia *sěmi-* w *simy-* nie stanowi argumentu, który podważałby związek toponimu z ps. \**sěmъja*. We współczesnym języku ukraińskim istnieją – jak zauważa autor – dwa warianty tego tematu: *simja* obok *semja*; *simevyj* obok *semevyj*, a historyczne źródła z XVI wieku (Żer III 178; IV 117) notują właśnie formy z *e* – *Semikras*, *Semirad*<sup>9</sup>.

Argumentacja Rudnickiego budzi wątpliwości. Apelatywne formy współczesne to zapewne nowsze postaci historycznych struktur, powstałe w wyniku wtórnych wyrównań analogicznych bądź w rezultacie zachwiania repartycji głosek *i*, *e* w poszczególnych paradygmatach fleksyjnych czy pochodnych formach słowotwórczych. Przytoczone zaś przez autora historyczne imiona z *e* stanowią formy polskie bądź postaci z nie przegłoszonym jeszcze *ě* w *i* na gruncie ruskim.

Zaproponowana przez Rudnickiego interpretacja antroponimu \**Semyhyn* rodzi również znaki zapytania, jeśli chodzi o drugi człon *-hyn*. To prawda, że jako deverbativum pochodne od ps. \**gybnŋti* może on być porównywany do takich polskich elementów, jak *-myst*: *myślić* (*Bolemyst*), *-rost*: *rościć* (*Niewzrost*), *-sąd*: *sądzić* (*Podsąd*)<sup>10</sup>, czy na gruncie ruskim *-kras*: ps. \**krasiti* (*Nekras*), *-vid*: ps. \**viděti* (*Javid*, *Zavid*)<sup>11</sup>. Niepokoić może jednak to, że tego rodzaju temat w świetle zebranych dotychczas materiałów

<sup>8</sup> T. 1-5j. Wyd. T. Wierzbowski. Varsoviae 1905-1919.

<sup>9</sup> Jw. s. 59.

<sup>10</sup> W. T a s z y c k i. *Najdawniejsze polskie imiona osobowe*. Kraków 1925 s. 38-39.

<sup>11</sup> T. S k u l i n a. *Staroruskie imiennictwo osobowe*. Cz. 2. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1974 s. 20-21.

antroponimicznych słowiańskich ustalonych zarówno na podstawie źródeł antroponimicznych, jak i wyprowadzonych z toponimów nie jest notowany jako którykolwiek komponent nazwy osobowej<sup>12</sup>. Izolowany na tle dotychczas znanej antroponimii drugi człon takiej nazwy *-hyn* oraz wątpliwy w świetle analizy historycznojęzykowej pierwszy element *semy-* pozwala zakwestionować istnienie takiego imienia i co za tym idzie interpretację nazwy miejscowej *Siemiginów* jako dzierżawnej na *-ów* zbudowanej na takiej podstawie.

Omawiany toponim w znacznie późniejszym studium Safarewiczowej uzyskał odmienną interpretację, zupełnie nie nawiązującą do poprzedniej. Rozważania na jego temat pojawiły się jako dalszy etap analizy nazwiska *Siemiginowski*, wyprowadzonego właśnie od badanej nazwy miejscowej.

Przyjęty przez autorkę priorytet rozważań antroponimicznych sprawił, że dokumentacja dotycząca toponimu *Siemiginów* jest znacznie skromniejsza od tej, która wiąże się z nazwiskiem *Siemiginowski*. I tak, za najstarszy zapis nazwy miejscowej przyjęła badaczka analizowane już błędne poświadczenie *Sziemiglynow* (= *Siemiglinów*) (1497) z *Metryki koronnej*. Jako ruską postać nazwy przyjęła za *Słownikiem geograficznym* postać *Semyhiniv*, niespodziewanie odbiegającą od zaprezentowanych wyżej zapisów ukraińskich typu *Semyhynów(-iv)*, *Semyhenów(-iv)*. A właśnie ta postać z *-hin* narzuciła autorce najważniejszą końcową interpretację tego toponimu, poprzedzoną dwiema innymi.

Pierwsza zakładałaby, że ukr. *Semihyniv* to nazwa dzierżawcza na *-iv* ← ps. *\*ovъ* utworzona od zrekonstruowanego imienia *\*Semyhin*. Imię to miałoby być ruskim patronimicum na *-in* typu ukr. *Trošyn*, *Vološyn*, utworzonym od podstawy *\*Semyha*. Forma odojowska to postać z nie spalatalizowanym *g* jak w rus. *Jarygin*, *Biligin*, *Boldygin*, *Vorygin*. Z kolei *\*Semyha* to forma na *-yha* ← ps. *\*-i(-y)ga* oparta na popularnym ruskim imieniu *Semen*, podobnie jak *Jaryga:Jarostav*, *Vladyga:Vladymir*. Cały ten skomplikowany wywód kończy jednak konkluzja autorki: „Trzeba [...] stwierdzić, że postać *Semyha* nie została przekazana, a i wyodrębnienie *-in* jako sufiksu wcale nie jest pewne, tym więcej, że twory z przyrostkiem *-in-* częste w funkcji słowiańskich patronimików [...] rzadko stanowią podstawę derywacji dla nazw miejscowych z formantem *-iv*”<sup>13</sup>. Rezygnując z interpretacji *Siemiginowa* jako formy odantroponimicznej, poszukuje autorka jeszcze innego jego wyjaśnienia. Za

---

<sup>12</sup> Por. M. M a l e c. *Budowa morfologiczna staropolskich złożonych imion osobowych*. Wrocław 1971.

<sup>13</sup> Jw. s. 220.

M. Vasmerem, autorem *Słownika ruskich hydronimów*<sup>14</sup>, przywołuje nazwę rzeki *Siemiga* lub *Simiga* z okolic Włodzimierza nad Kłajmą oraz hydronimu *Siemigino* odnoszącego się do dopływu Piriarki w dorzeczu Soży w dawnej guberni mohylewskiej. Jeśli chodzi o *Siemigę* czy *Simigę*, to – jak stwierdza autorka – „Rzeka ta znajdzie się [...] na terenie hydronimii nieindoeuropejskiej, wobec tego objaśnianie [...] nazwy słowiańskiej na jej podstawie wydaje się niemożliwe. A i odległość geograficzna północnowielkoruskiej *Siemigi* od ukraińskiego *Siemiginowa* jest tak wielka, że kojarzenie tych dwu nazw wydaje się mało realne, tym bardziej, że nazwa rzeki nie wykazuje członu *-in*, który zawarty jest w nazwie wsi”<sup>15</sup>. Co do drugiego zaś toponimu to „Nie jest [...] wykluczone, że białoruskie *Siemigino* wywodzi się od nazwiska Siemiginowskich. Jeden reprezentant tak szeroko rozgałęzionego rodu mógł być kiedyś właścicielem jakiejś posiadłości i w tych stronach Białej Rusi”<sup>16</sup>. Zatem i ta nazwa według uczonej nie może rzucić światła na etymologię *Siemiginowa*.

Należy zatem zająć się immanentną analizą członu *Semyhin-*. „Może to być – jak pisze autorka – temat złożony z dwu elementów *semy-* i *hin-*. Człon *semy-* pojawia się stosunkowo często w ukraińskich złożeniach, pełniąc w nich funkcję analogiczną do polskiego *siedmio-*, por. ukr. *semylitok*, *Semyhorod*, *semyholowyj*, wobec pol. *siedmiolatek*, *Siedmiogród*, *siedmiogłowy*, a też ukr. *semydilnyk* ‘wykonujący kilka robót naraz’<sup>17</sup>. Jeśli chodzi o drugi człon *-hin-*, to dopuszcza on dwojaką interpretację. Może być zestawiony z rzeczownikiem w formie plurale tantum *hony*, gen. *hin*, *honiv* ‘zagon, długość zaoranego pola, miara długości w ogóle od 60 sążni, tj. 127 metrów wzwyż’. Wtedy podstawę nazwy należałoby rozumieć jako ‘siedem zagonów, czyli coś, co ma siedem zagonów’. Z tak interpretowanym toponimem można by zestawić nazwę wsi *Sześciowłóki* w b. pow. suwalskim<sup>18</sup>.

Druga interpretacja *Siemiginowa*, za którą bardziej opowiadałaby się autorka, opierałaby się na apelatywie *hin* w znaczeniu ‘bieg, prąd, strumień, kierunek prądu rzecznego’. Wtedy podstawa *semyhin* oznaczałaby ‘teren, przez który płynie rzeka siedmioma strumieniami’. „Z opisu *Słownika geograficznego* wynikałoby, że topografia wsi *Semihiniv* daje podstawę do tego rodzaju nazwy. Przez *Siemiginów*, jak pisze *Słownik geograficzny*, przepływa rzeka Stryj, dzieląc się na liczne ramiona. Otóż wykładnikiem owych ramion

<sup>14</sup> M. V a s m e r. *Wörterbuch der russischen Gewässernamen*. Bd. 1-5. Berlin 1961-1969.

<sup>15</sup> S a f a r e w i c z o w a, jw. s. 220-221.

<sup>16</sup> Tamże s. 221.

<sup>17</sup> Tamże.

<sup>18</sup> Tamże s. 221-222.

rzeki byłby człon *hin*, a wykładnikiem ich wielości liczebnik *semy-* (nom. sg. *sim*)<sup>19</sup>. A więc wbrew temu, co narzuca forma toponimu na *-ów*, mamy tutaj do czynienia nie z nazwą dzierżawczą, lecz fizjograficzną.

Na niedzierżawczy charakter nazw na *-ów*, *-owa(-o)*, *-in(a)(-o)* już dawno zwrócił uwagę W. Taszycki, przytaczając toponimy oparte na tematach prostych (*Brzozów*, *Grabów*), przyimkowych (*Pogrzybowo*, *Nagnojów*, *Zakrzów*) czy – tak jak w wypadku omawianego toponimu – złożonych (*Białowieżyno*)<sup>20</sup>. Autorka, poszukując materiału analogicznego dla formy *Siemiginów*, zauważa, że „W nazwach złożonych przeważają formacje bezsufiksalne, jak *Krasnystaw*, *Gołogóry*, obok nich jednak są i takie, które mają przyrostek *-ów*”<sup>21</sup>. Ilustrują je przykłady ze *Słownika geograficznego: Czupernosów*//*Czupernosy*, wieś w b. powiecie przemysłańskim, *Uścituł*//*Uścitułhow* z 1545 r., wieś w b. pow. włodzimierskim, *Pieczygóry* albo *Pieczykury*, ukr. *Pecykoriw*, wieś w b. pow. sokalskim, *Hołobutów*, wieś w b. pow. stryjskim. „Wprawdzie – komentuje autorka – *Czupernosów* i *Hołobutów* można by pojmować jako dzierżawcze (od nazwiska), ale *Uścitułhow* robi wrażenie nazwy topograficznej, dającej się porównać z *Siemiginowem*”<sup>22</sup>.

Listę niedzierżawczych nazw na *-ów* z podstawą złożoną można powiększyć o inne jeszcze toponimy, spośród których warte przytoczenia są te, które zawierają człon *siedem*; (rus. *семь*): *Siedmiorogowo*, dawniej *Siedmirogowo*, *Siedmidrogowo* i *Siedmiogrodowo*, majątność w b. pow. krotoszyńskim<sup>23</sup>, *Semigorevka*, wieś w okręgu Cherson, Kostroma, Wołogda, *Semigradowo*, wieś w okręgu Włodzimierz, *Semirubevoje*, wieś w okręgu Astrahań, *Semise-lovo*, wieś w okręgu Wołogda<sup>24</sup>.

Tego typu formacja możliwa zarówno na gruncie polskim, jak i ruskim mogła pojawić się również na badanym obszarze w wyniku oddziaływania silnego tu wzorca toponimicznego i fizjograficznego na *-ów*, *-in* widocznego w nazwach pobliskich osad, takich jak *Morszyn*:*Morschyn* 1482 AGZ XVIII 1577, *Nieżuchów*:*Nyeczchow* 1465 ib. 5808, *Hołubutów*:*Holobothow* 1465 ib. 5808, *Stanków*:*Stankow* 1471 ib. 169, *Strzałków*:*Strzelkow* 1483 ib. 1783, *Dobrohostów*:*Dobrohostow* 1518 MRP IV<sub>2</sub> 11400, *Czerniechów*:*Czyrnyechow* 1469 Żdz Dod s. 10, *Koniuchów*: in *Conywchowa* 1465 AGZ XIII 5808.

<sup>19</sup> Tamże s. 222.

<sup>20</sup> T a s z y c k i. *Rzekomo dzierżawcze nazwy* s. 104-111.

<sup>21</sup> S a f a r e w i c z o w a, jw. s. 222-223.

<sup>22</sup> Tamże s. 223.

<sup>23</sup> *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*. T. 1-15. Warszawa 1880-1902 – t. 10 s. 516.

<sup>24</sup> *Russisches geographischen Namenbuch*. Red. M. Vasmer. Bd. 8. Wiesbaden 1977 s. 207-209.

Zaproponowana przez Safarewiczową interpretacja nazwy *Siemiginów* jako fizjograficznej nie budzi więc zastrzeżeń z punktu widzenia jej budowy słowotwórczej i zdaje się mieć potwierdzenie w warunkach fizjograficznych osady opisanych w *Słowniku geograficznym*. Zastrzeżenia dotyczą jednak szczegółowej analizy fonetycznej tego toponimu. Zdaje sobie z tego sprawę sama autorka, która pisze: „W interpretacji tej jest wprawdzie jeden szkopuł natury fonetycznej. Chodzi o głoskę *i* po *h* w nazwie *Semyhiniv*. Forma *semyhin* byłaby zupełnie regularna: *i* jest normalnym kontynuantem *o* w zgłosce zamkniętej. Ale w nazwie *Semyhiniv* warunki fonetyczne się zmieniają: zgłoska *hi* jest zgłoską otwartą. Obecność w niej *i* można by tłumaczyć tylko działaniem analogii do podstawy derywacji *semyhin-*. Nie byłby to zresztą odosobniony wypadek działania analogii w tym rdzeniu. W *Słowniku Kuzeli-Rudnickiego*, jak i *Hrinczenki* obok regularnej postaci *honeć* 'goniec' notuje się również *hineć* z *i* zamiast *o*, na wzór gen. sg. *hinca* czy też wyrazu *hin*”<sup>25</sup>. Istnieje więc tu znowu potrzeba odwoływania się, jak to było u *Rudnickiego*, do zjawiska nietypowego. Już to budzi podejrzenie co do wiarygodności sądów opartych na takich przesłankach. Uwzględnienie czynnika analogii jest możliwe tylko w ostateczności, gdy brak innych sensownych rozwiązań. W wypadku *Siemiginowa* takie rozwiązanie się pojawi, jeśli oprócz analizę tego toponimu na dokumentacji filologicznej pełniejszej niż tu zaprezentowana.

Przyjęta przez autorkę za wyjściową forma ukr. *Semyhiniv* z *-hin-* jawi się jako wyjątkowa na tle całej dokumentacji polskiej (por. wyżej). Widoczna w nazwie cząstka *-hin-* jest niewątpliwie wtórna. Może być interpretowana jako wynik lokalnego przekształcenia grupy *hy* w *hi* lub stanowi tylko mechaniczne niewłaściwe tłumaczenie polskie grupy *gi* na *hi* zamiast *hy*. Badana nazwa w świetle dostępnej współczesnej i historycznej dokumentacji jawi się niewątpliwie jako pol. *Siemiginów* ← *Siemigynow*, ukr. *Semyhyniv* ← *Semihynov*, tzn. w postaci z członem wyjściowym ps. *\*-gyn-*, jaki został dostrzeżony przez *Rudnickiego*. Słuszna zaś pozostaje u *Safarewiczowej* interpretacja pierwszego członu toponimu jako *semy-* ← *semi-*, pochodzącego od ukraińskiego liczebnika *sim* ← *sem*, *semi*, a więc odmienna od tej, którą przyjmował *Rudnicki*.

Jak można objaśnić tę postać toponimu *Semyhyniv*, stanowiącą wypadkową dwu poprzednio omawianych wariantów: *Semyhyniv* ← *Semihynov* (u *Rudnickiego*) i *Semyhiniv* ← *\*Semihonov* (u *Safarewiczowej*)? Wykładnia tej formy jest bliska interpretacji zaproponowanej przez *Safarewiczową*. Nazwę należy

<sup>25</sup> *Safarewiczowa*, jw. s. 222.



uznać za fizjograficzną na -ów, ale trzeba na nowo zinterpretować jej podstawę *semyhyn*.

Czy *semyhyn* reprezentuje ten sam typ złożenia co proponowany przez Safarewiczową *semyhin* ← *semihon* ← ps. \**semigonъ*? Forma ostatnia jest złożeniem opartym na wyrażeniu imiennym (jak *trójkąt*, *pięciobok*) z atrybutywnym członem liczebnikowym \**semi-* i określanym rzeczownikowym \*-*gon* pozostającym z poprzednim współkomponentem w związku rządu. W sumie tworzy kompozycję o znaczeniu egzocentrycznym 'rzeka mająca siedem strumieni'.

W wypadku podstawy *semyhyn* ← ps. \**semigynъ* podobna interpretacja strukturalno-semantyczna tego złożenia jest mało prawdopodobna. W językach ruskich nie udało mi się odszukać rzeczownika będącego refleksem ps. \**gynъ*: \**gybnōti*. Jest tego typu deverbativum, ale od czasownika perfektywnego, por. ukr. *zhyn* 'zakręt': *zhynaty* 'zginąć'<sup>26</sup>, *zahyn* 'Tod': *zahynuty*<sup>27</sup>. Od nieperfektywnego notowany jest jedynie w języku słoweńskim *gib* 'Regnung, Bug'<sup>28</sup>. Czy na tej podstawie można również przyjmować obecność tego typu apellativum na gruncie ruskim, jest sprawą otwartą. Jeśliby przyjęć odpowiedź pozytywną, nazwa *Semyhyniv* oznaczałaby 'rzekę o siedmiu zakrętach', co nie byłoby niezgodne z warunkami hydrograficznymi osady, do której to miano się odnosi. Szczegółowa mapa 1:100 000<sup>29</sup> pokazuje tam niezwykle bogatą sieć wodną z zakrętami, rozwidleniami, ujściami strumieni, co zdaje się potwierdzać tę, ale również inne jeszcze szczegółowe fizjograficzne interpretacje tej nazwy (zob. niżej).

W wypadku jednak zakwestionowania obecności apelatywu \**hyn* na gruncie ruskim należy dla badanego toponimu szukać innego rozwiązania. Złożenie *semyhyn* można potraktować jako compositum, w którym drugi człon zachowuje swoje czasownikowe znaczenie. Wtedy dla współkomponentu pierwszego należałoby odnaleźć funkcję członu określającego czasownik. W złożeniach z drugim elementem werbalnym pierwszy może pełnić rolę dopełnienia, jak np. w *hreczkosiej*, albo może wskazywać na okoliczności towarzyszące czynności lub procesowi, por. *głodomór*, 'mrący z głodu', *wodorost*, 'to co rośnie w wodzie', *drzeworyt* 'to co (wy)ryte w drzewie', *scenopis*, 'to, co napisane na scenę', *szybkowar*, 'gotujący szybko', *brudnopis*, *czystopis*,

<sup>26</sup> M. J u r k o w s k i. *Ukraińska terminologia hydrograficzna*. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971 s. 53.

<sup>27</sup> E. B e r n e k e r. *Slavisches etymologisches Wörterbuch*. Bd. 1. Heidelberg 1908-1913 s. 373.

<sup>28</sup> Tamże.

<sup>29</sup> *Mapa Polski 1:100 000*. Wyd. Wojskowy Instytut Geograficzny. Warszawa 1935 Pas 52, słup 37: Skole.

'to, co zostało napisane na brudno', 'na czysto'<sup>30</sup>. Szukając materiału porównawczego, warto szczególną uwagę zwrócić na złożenia w funkcji nominów loci, takich jak *wodospad*, *wodotrysk*, *kamieniołom*, *nocleg* 'miejsce, gdzie spada lub tryska woda', 'łamię się kamienie', 'gdzie można leć (spać) nocą'<sup>31</sup>.

Jak widać z tego przeglądu, w roli dopełnień lub okoliczników występują tu rzeczowniki i przysłówki. W naszym toponimie mamy do czynienia z pierwszym członem pochodzenia liczebnikowego. Czy może on stanowić określenie czasownika? Na pewno nie, jeśli traktować ten komponent jako cząstkę opartą na liczebniku głównym *sim* ← *sem* ← ps. \**sedmъ*, gen. *semi*. Inaczej jednak należałoby spojrzeć na ten sam człon nazwy, jeśli dałoby się go wywieść z liczebnika o funkcji przysłówkowej. Na gruncie ruskim taką formą byłyby przysówek odliczebnikowy *semьju* 'siedem razy' ← ps. \**sedmьjo* (instr. od \**sedmъ*) do dziś dobrze widoczny w języku rosyjskim, w szeregu takich form, jak *dwaždy*, *triždy*, *četyriždy*, *pjatyju*, *šestьju*, *vosmьju*, będących kontynuacją staroruskich, por. „I był [...] ja [...] u шаха [...] i въ грядехъ *pjatnacatyju* (XVI w.) [...] pervije [...] krest cęloval, a *pjatyju* bezałъ za rubežъ” (XVII w.)<sup>32</sup>. Wtedy połączenia z *raz* na gruncie ruskim spotykane są wyjątkowo i być może pod wpływem polskim: „bo sami žь sidělcy Smolenskije *mnogo razъ* [...] skazyvali” (1611 r.)<sup>33</sup>. Formy złożone z *raz* (*razow*, *raza*) odegrają zasadniczą rolę w języku rosyjskim dopiero w późniejszym okresie, począwszy od XVIII w., a stare przysłówki w rodzaju *pjatyju*, *devjatyju* pozostaną jedynie w wyrażeniach oznaczających mnożenie (*semьju vosemь* = *pjatydesjaty šestь*)<sup>34</sup> czy w idiomach („хоть *semьju* podaj, так каша съ wodoj”)<sup>35</sup>.

W języku ukraińskim formom rosyjskim również w wyrażeniach odnoszących się do mnożenia odpowiadają postaci z *razo(i)v* (*raz*), np. *sim raziv* (*raz*), można jednak przyjąć, że zastępują one historyczne formy syntetyczne na *-ju*, sięgające do tej samej staroruskiej tradycji, co dzisiejsze liczebniki rosyjskie. Są z pochodzenia skostniałymi formami narzędnika liczebników o formie rzeczownikowej typu *pjatь*, *šestь*, jak na gruncie staro-cerkiewno-

<sup>30</sup> Z. K u r z o w a. *Złożenia imienne we współczesnym języku polskim*. Kraków 1976 s. 28-29, 32.

<sup>31</sup> Tamże s. 28.

<sup>32</sup> A. B o g u s ł a w s k i. *Semantyczne pojęcie liczebnika i jego morfologia w języku rosyjskim*. Wrocław-Warszawa-Kraków 1966 s. 130-132.

<sup>33</sup> Tamże s. 132.

<sup>34</sup> Tamże s. 213-214.

<sup>35</sup> W. D a l: *Tolkowyj słowar żywego wielikorusskogo jazyka*. T. 4. S. Peterburg-Moskwa 1882 s. 170.

-słowiańskim przysłówki utworzone od urzeczownikowionych liczebników głównych czy zbiorowych za pomocą *-ica*: *četvoricejŕ* 'czterokrotnie, czterykroć' *sedmoricejŕ*//*sedmicejŕ* 'siedmiokrotnie'<sup>36</sup>. Formy te funkcję przysłówkową uzyskują podobnie jak skostniałe formy rzeczownika w narzędniku w rodzaju *chytkiem, całkiem, ukradkiem, szepciem*.

Historyczny małopolski przysłówek odliczebnikowy *semŕju* wszedł do złożenia jako jego pierwszy człon w formie dopasowanej do częstych złożzeń ze spójką *i* typową dla compositów opartych na liczebnikach głównych typu ps. *\*pęť*, *\*sešť*, *\*sedmŕ* o funkcji rzeczowników *i*-tematowych bądź czasownikach na *-i-* widocznych w antroponimach typu ros. *Borislav*: ps. *\*boriti*, *Ratislav*: ps. *\*ratiti*<sup>37</sup>. W badanym toponimie komponent *semy* < ps. *\*semi* wraz z członem odczasownikowym *hyn*: ps. *\*gybnŕti* tworzy złożenie o znaczeniu 'coś, co ginie siedem razy'. Jako compositum egzocentryczne zakłada elipsę członu określanego. W danym wypadku mogłoby nim być ogólne określenie *rzeka*, a więc pełnym znaczeniem złożenia byłoby 'rzeka ginąca siedem razy'. Z racji tej, iż mamy tutaj do czynienia z dużą rzeką, od dawna noszącą miano *Stryj*, podane wyżej znaczenie złożenia można by uściślić: 'Stryj ginący siedem razy'.

Wyrażenie *ginący siedem razy* wymaga szczegółowej interpretacji. Co znaczy w nim człon *ginący*? Czy można z nim związać najbardziej narzucające się znaczenie czasownika ps. *\*gybnŕti*, pol. *ginać*, ukr. *hynuty* 'niknąć, ginać z oczu, gubić się'<sup>38</sup>.

Z przedstawionego wyżej w *Słowniku geograficznym* opisu warunków naturalnych Siemiginowa dowiadujemy się o bardzo bogatym układzie sieci wodnej na tym terenie. Stryj dzieli się tu na liczne odnogi, zbiera również wody licznych potoków. Kształt tych cieków jest nieregularny, często wyraźnie kręty. W tym bogatym dorzeczu nie brak zapewne terenów bagiennych, o czym świadczą pobudowane tam groble, a także nazwy miejscowe typu *Moczary*<sup>39</sup>. Na podstawie takiego obrazu okolic Siemiginowa z wyrażeniem *ginący Stryj* można wiązać szczegółowe znaczenie 'Stryj ginący w moczarach, bagnach', 'Stryj, którego liczne odnogi giną w głównym czy większym korycie rzeki' czy wreszcie 'Stryj ginący za zakrętami, inaczej kręty'. W tym ostatnim użyciu czasownik ukr. *hynuty*, pol. *ginać* ← ps. *\*gybnŕti* nawiązywałby do znaczenia 'giąć' obocznego do 'ginać'<sup>40</sup>.

<sup>36</sup> T. B r a j e r s k i. *Język staro-cerkiewno-słowiański*. Wyd. 5. Lublin 1976 s. 111.

<sup>37</sup> S k u l i n a, jw. s. 14-15.

<sup>38</sup> F. S ł a w s k i. *Słownik etymologiczny języka polskiego*. T. 1. Kraków 1952-1956 s. 280.

<sup>39</sup> Mapa. Por. przypis 29.

<sup>40</sup> S ł a w s k i, jw. s. 280.

W wypadku tak rozbudowanej sieci wodnej, z jaką mamy tu do czynienia, trudno mówić o dokładnej liczbie siedmiu ramion czy zakrętów rzeki. Liczebnik *siedem* może tu być – jak zauważyła Safarewiczowa – wykładnikiem wielości. Zwraca uwagę wybór akurat tej liczby. Nie jest to przypadek. To właśnie *siódemce* od dawna w różnych kulturach przypisuje się symboliczne znaczenie. Stwierdza W. Kopaliński, iż od starożytności „Chętnie grupowano osoby, rzeczy, miasta i pojęcia w siódemki. [...] Tydzień ma 7 dni [...]. Żydzi co 7 lat dawali ziemi ornej i winnicom odpocząć [...], a co siedemkroć siedem lat obchodzili jubileusz [...]. W Objawieniu św. Jana znajdujemy 7 kościołów Azji, 7 świeczników, 7 gwiazd, 7 pieczęci, 7 trąb, siedmiu aniołów przed obliczem Boga, 7 znaków, 7 gromów, 7 koronowanych głów smoka, siedmiogłową bestię z morza, siedmiu aniołów z siedmioma plagami, siedem złotych czasz”<sup>41</sup>. Przykłady podobnego idiomatycznego użycia tej liczby w przeszłości i obecnie można według autora mnożyć<sup>42</sup>.

Na uwagę zasługuje liczebnik *siedem* stosowany w różnorodnym określeniu delty Nilu: śropol. Nil *siedmionurtny*, *siedmionogi*, *siedmiorny*, *siedmioraki*, *siedmiochody*, *siedmiogłowny*, *siedmiousty*, *siedmiogębny*, *siedmiorogi*, *siedmiorzeczny*<sup>43</sup>.

Compositum *siemigin*, charakteryzujące rzekę Stryj jako ginącą wiele razy, stało się podstawą dla toponimu *Siemiginów* odnoszącego się już do osady nadrzecznej. Temu przejściu od kategorii hydronimicznej do toponimicznej towarzyszy w danym wypadku derywacja sufiksalna, por. toponimy odhydronimiczne w rodzaju *Krzywe*: *Krzywy*, *Rabe*: ukr. \**Rjabyj*<sup>44</sup>. Wyznacznikiem analizowanego toponimu staje się sufiks *-ów*, narzucony, jak już o tym była mowa, przez silny w tej okolicy wzorzec nazw męskich na *-ów*, *-in*. Nie jest wykluczone, iż w danym wypadku nie bez wpływu na wybór formy rodzajowej pozostawał rodzaj męski hydronimu *Stryj* i złożenia charakteryzującego rzekę *Stryj* – *semyhyn*. Zatem toponim *Siemiginów* oznaczał 'osadę na miejscu, gdzie Stryj ginie siedem (= wiele) razy'.

Analizowana nazwa koresponduje ze względu na swoje znaczenie oraz formę jej poszczególnych elementów, jak też całości z innymi toponimami ruskimi i polskimi.

<sup>41</sup> *Słownik mitów i tradycji kultury*. Warszawa 1985 s. 1063.

<sup>42</sup> Są wśród nich i takie, które pozwalają przypisać liczebnikowi *siedem* jeszcze inne wtórne znaczenie kwantytatywne, por. popularne wyrażenia *za siedmioma górami*, *za siedmioma lasami* 'gdzieś daleko', *siedmiomilowe buty* 'cudowne buty pozwalające posuwać się olbrzymimi krokami'.

<sup>43</sup> S. B. L i n d e. *Słownik języka polskiego*. T. 5. Lwów 1859 s. 257.

<sup>44</sup> W. M a k a r s k i. *Nazwy miejscowości dawnej ziemi sanockiej*. Lublin 1986 s. 94, 136.

Szczególnie bliska ze względu na podstawę jest wspomniana przez Safarewiczową nazwa *Siemigino*, odnotowana jako hydronim odnoszący się do dopływu Pirianki w dorzeczu Soży w dawnej guberni mohylowskiej. Forma nijaka – jak twierdzi autorka – wskazuje na to, że jest to nazwa wtórna w stosunku do pierwotnej terenowej, ta zaś to derywat od nazwiska *Siemiginowski*, odnoszącego się do hipotetycznego właściciela tego terenu<sup>45</sup>. Tymczasem genezę toponimu *Siemigino* można objaśnić inaczej. Prawdopodobnie jest to nazwa nawiązująca do pierwotnego hydronimu *Siemigin* 'potok siedem (= wiele) razy ginący', powstała w wyniku wyrównania do typu toponimicznego na *-ino*. Oczywiście niewykluczona jest wykładnia tej nazwy jako formy z sufiksem *-ino*, pochodnej od podstawy antroponimicznej *\*Siemiga* czy apelatywnej *\*siemiga*. Zwłaszcza ta ostatnia wydaje się bardziej prawdopodobna, znajduje bowiem potwierdzenie w podanej przez Safarewiczową rosyjskiej nazwie *Siemiga* odnoszącej się do rzeki z okolic Włodzimierza nad Kłażmą. Hydronim ten w formie urzeczownikowanego liczebnika *семь* za pomocą suf. *-iga* (por. *sedmerica*, *sedmica*, *sedmina* 'siódemka')<sup>46</sup> oznaczałby 'obiekt wodny składający się z siedmiu (= wielu) nie ujawnionych w nazwie, ale domyślnych strumieni'.

Nietrudno znaleźć sporo zupełnie pewnych nieposesywnych (fizjograficznych i kulturowych) przykładów toponimów z członem liczebnikowym ps. *\*sedmь*, zwłaszcza na gruncie ruskim. W *Słowniku* Vasmera znajdujemy wiele takich nazw z obszaru całej Rusi, jak *Semivod*, *Semivoloki*, *Semigorki*, *Semigory*, *Semigorъje*, *Semidubki*, *Semiključi*, *Semiključinkoje*, *Semiluki*, *Semimogily*, *Semirčka(-i)*, *Semisosny*, *Semχat*, *Semixod*<sup>47</sup>. Z terenu Polski odnotować można nieliczne formy, takie jak *Siedmiogóry*, wieś w b. pow. bydgoskim i wspomniane już *Siedmidrogowo* // *Siedmiogrodowo*, później *Siedmiorogowo*, majątność w b. pow. krotoszyńskim<sup>48</sup>.

Złożenia te charakteryzują różnego rodzaju obiekty fizjograficzne (góry, drzewa, źródła, rzeki...) i kulturowe (chaty, dwory, mogiły...) ze względu na liczbę, najczęściej wielość ich występowania. Są oparte na wyrażeniach imiennych z drugim członem rzeczownikowym przekształconym ( $\chi at \leftarrow \chi aty$ ,  $vod \leftarrow vody$ ,  $\chi od \leftarrow \chi ody$ ) lub w pełni czytelnym (*gory*, *gorki*, *duby*, *sosny*). Nazwa *Siemiginów* ze swoją podstawą *siemigin*, w której człon *-gin* zachowuje znaczenie werbalne, nie znajduje wśród nich odpowiednika. Z tego też

<sup>45</sup> Jw. s. 221.

<sup>46</sup> J. J. S r i e z n i e w s k i j. *Materiały dla słownika diewnieruskiego języka po piśmiennym pamjatnikam*. T. 3. Sankpjetierburg 1903 s. 320-321.

<sup>47</sup> *Russisches geographisches Namenbuch* s. 206-209.

<sup>48</sup> *Słownik geograficzny* t. 10 s. 516.

tytułu odmiennej interpretacji musi podlegać pierwszy człon *Siemi-*, pozornie tylko taki sam jak w przytoczonych wyżej przykładach. Za to nietrudno znaleźć wśród nazw z tym członem takie, które mają strukturę morfologiczną rozbudowaną za pomocą sufiksu dodawanego do złożenia, np. *Semigor'je*, *Semigradovo*, *Semiselovo*, *Semidubrovnoje*<sup>49</sup>, gdzie *-je*, *-ovo*, *-noje* pełni taką samą funkcję strukturalną jak *-ów* w *Siemiginów*.

Nazwa *Siemiginów* zinterpretowana jako fizjograficzna, charakteryzująca miejsce osadnicze ze względu na jego relację przestrzenną względem obiektu wodnego, którego cechy zostały tutaj wyróżnione w podstawie *siemigin*, stanowi element zespołu nazw odhydronimicznych odnoszących się do jednych z najstarszych i zarazem najważniejszych osad badanego obszaru. W zespole tym należy wymienić przede wszystkim nazwę *Stryj* (por. in *Stryg* 1396 AGZ III 62), sygnującą zapewne osadę o metryce staroruskiej, bo od dawna pełniącą funkcję ośrodka administracyjnego. Toponim ten jest przeniesiony z rzeki Stryj na obiekt osadniczy nad nią położony. Nad tym samym Stryjem w odległości ok. 15 kilometrów w kierunku źródeł rzeki, a więc w stronę postępującego kiedyś osadnictwa, położony jest właśnie Siemiginów z nazwą również odhydronimiczną wyżej omówioną. Posuwając się w kierunku południowym odnajdujemy następną znaczniejszą miejscowość usytuowaną nad Stryjem – *Sinewódzko* (por. *Synowodzko* 1540, MRP IV<sub>3</sub> 20284), według wydawców *Istorii mist* istniejącą już w XIII w.<sup>50</sup> Położona jest ona u zbiegu dwóch rzek – Stryja i Oporu. I tu właściwości hydrograficzne terenu: obfitość wód (*sine wody*), stanowiły uzasadnienia dla nazwy osadniczej będącej przymiotnikiem na *-sko* lokalizującym tę osadę w pobliżu snych wód.

Być może interpretacja tych trzech toponimów – pewna w wypadkach *Stryja* i *Sinewódzka*, bardzo prawdopodobna w stosunku do *Siemiginowa* – stanowiłaby dodatkowy argument za przyjęciem również tego hydrograficznego charakteru dla jeszcze jednej nazwy miejscowej – *Skole*, kiedyś *Skola* (*villam Skola* 1397 Papée s. 114-115), odnoszącej się do kolejnej znaczniejszej osady dorzecza Stryja. Nazwa ta, z którą należałoby związać podstawę *skola* o pierwotnym znaczeniu 'coś rozszczępionego, rozłupanego', wtórnie dopiero 'skała'<sup>51</sup>, charakteryzowałby teren podobnie jak *Siemiginów* jako 'miejsce rozwidlania się' czy – patrząc z odwrotnej strony – 'schodzenia się potoków'. Obie ze względu na swoje znaczenie znalazłyby się w kręgu nazw najbliższego i dalszego otoczenia w rodzaju *Schodnica*,

<sup>49</sup> *Russisches geographisches Namenbuch* s. 207-209.

<sup>50</sup> *Istorija mist i sil' Ukrainskoj SSR. Lwiwska oblast'*. Kyjiv 1968 s. 718.

<sup>51</sup> W. M a k a r s k i. Wyras *s k o l a* i *appellativa jemu pokrewne*. „Roczniki Humanistyczne” 39-40:1991-1992 z. 6 s. 157-158.

*Stuposiany* (pol. *Stąposiany*) 'miejsca, gdzie schodzą się źródłowe potoki Sanu', *Rosochaty*, *Rososze*, *Rosocha*, *Rosochy*, czy wreszcie liczne *Roz(-s)toki*<sup>52</sup>.

## WYKAZ SKRÓTÓW

- AGZ – *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tzw. Bernardyńskiego we Lwowie*. T. 1-25. Lwów 1868-1935.
- ADP – Rękopisy z Archiwum Diecezjalnego w Przemyślu skatalogowane pod numerami 14-291. Szczegółowy opis tych pozycji u B. Kumora (*Katalog mikrofilmów Ośrodka Archiwów Bibliotek i Muzeów Kościelnych przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim*. „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne” 6:1963 s. 89-93; 12:1966 s. 57; 24:1972 s. 248-268).
- MJ – *Josyfińska (1785-1788) i francyskans'ka (1819-1820) metryki*. Kyjiv 1965.
- MRP – *Matricularum Regni Poloniae summaria* [...] Wyd. T. Wierzbowski. T. 1-5. Varsoviae 1905-1919.
- Papée – F. P a p é e. *Skole i Tucholszczyzna*. Lwów 1891.
- Sch – *Schematismus universi venerabilis cleri ritus latini dioecesei premisliensis pro anno domini 1871*. Jasło 1870; także dla lat 1882, 1912, 1938.
- SG – *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*. T. 1-15. Warszawa 1880-1902.
- Sk – *Skorowidz wszystkich miejscowości położonych w królestwie Galicji i Lodomeryi* [...]. Lwów 1855.
- ZDM – *Zbiór dokumentów małopolskich*. Wyd. A. Kuraś i J. Sułkowska-Kuraś. T. 1-8. Wrocław-Kraków 1962-1975.
- Żdz – A. J a b ł o n o w s k i. *Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym*. T. 7. Cz. 1: *Ruś Czerwona*. Warszawa 1902. Źródła Dziejowe XVIII/1.
- ŻdzDod. – *Bona regalia onerata in terris Russiae etc. Lustratio 1469 r.* Dodatek do: A. J a b ł o n o w s k i. *Polska*.
- Żer – *Żereła do istotyji Ukrajiny-Rusi*. Wyd. M. Hruszevs'kyj. T. 1-4. Lwów 1895-1898.

<sup>52</sup> *Słownik geograficzny* t. 9 s. 760-768, 799-804; t. 10 s. 383; t. 11 s. 511.

## SIEMIGINÓW

## S u m m a r y

The name *Siemiginów* concerning the place in the Stryj region of the former Przemyśl district was discussed in detail in two studies: by J. Rudnicki in 1937, and by H. Safarewiczowa in 1971 in connection with her analysis of the surname *Siemiginowski*. The solutions of the toponym's etymology presented in both these studies need to be corrected.

Having established the correct initial form of the name as *Semyhynov* → *Semyhyniv* J. Rudnicki explains it wrongly as a possessive case ending in *-iv* ← *-ov* from the basic form *\*Semyhyn*, consisting of the element *semy* ← *semja* (*//simja*) ← proto-Slavonic *\*sēmĭja* and of *hyn*: *hunury* ← proto-Slavonic *\*gybnoti*. The incorrect phonetic form of the first element with *e* instead of *i* ← proto-Slavonic *\*ž* and the isolated – against the background of the Slavonic toponymy – character of the other component of the name *-hyn* ← proto-Slavonic *\*gy(b)n* – are the weak points of Rudnicki's argument.

H. Safarewiczowa wrongly assuming the Ukrainian form *\*Semihonov* → *Semihiniv* – against the more complete philological records – as the initial one, explains it as physiographic one ending in *-ov* formed from the base *\*semihon* → *\*semyhin*. This would be a compound consisting of the numeral element *sem* → *sim* 'seven' and the substantival one *hon* → *hin* „flow, stream” whose joint meaning would be 'area through which a river flows in seven (=many) streams'. However, reservations are aroused by the phonetic shape of the derivative *Semyhiniv* and not *\*Semyhoniv* (where it is impossible for the *o* to be shifted to an *i*) which forces one to question the presence of the *hin* ← *hon* in it.

Accepting as the initial one the form which was established by J. Rudnicki and which is consistent with the complete philological record: *Semihynov* → *Semihyniv*, one should explain the name as a physiographic one ending in *-ov* formed from the base *semihyn*, consisting of the adverbial element formed from the numeral *semi* ← *semju* 'seven times' – cf. Polish composita like *czystopis*, *glodomór*, *wodotrysk*. This exocentric construction would mean 'the river (Stryj) disappearing (in the swamps, turning, dividing and joining) seven (=many) times'.

The physiographical situation in the area confirms such an interpretation. Various forms with a similar hydrographic meaning like *Sinewódzko*, (perhaps *Skole*), *Schodnica*, *Stuposiany*, *Rosocha(-y)*, *Rosochaty*, *Rososze*, *Roz(s-)toka(-ki)* would constitute a close and farther toponymic context for the name understood in this way.

Translated by Tadeusz Kartowicz